

EUROPA

GU ERE EUROPARRAK GARA

Estatu baten arazorik nagusienetakoa bere buruarentzat leku bat aurkitzea da; eta aspaldiko urteotan horixe izan da, hain zuzen ere, Espainiako errejimenaren eta gobernuaren buruahausterik larriena: kanpora begira, zein da Espainiaren lekua Europaren ingurunean? Barrura begira, zein da eskualdeen eta herrien lekua Estatu barnean? Hala ere, urte luzeetan, erreferentzia horieri begiak itxirik definitu nahi izan du Espainiako errejimenak bere burua.

Jokabide horren ezina nabarmena gertatu da azken urteotan; baina, hala ere, ekonomi arazo soiltzat hartu nahi izan da: Europaren batasuna eta Espainiaren horrekiko harremana ekonomi maila hutsean konpon zitekeela uste izan da luzaroan; Espainiako Herrien arazoa ere, ukatzerik ez zegoela nabarmen gelditu denean, administrazio eta ekonomia maila hutsera baztertu nahi izan da, ordenu publikoaren prolema soiltzat hartu ez denean.

Horrez gainera, Europarekiko eta barruko Herriekiko arazoak, bata bestearekin zerikusirik ez balute bezala ikusi nahi izan dira: bata, poliziaren eta errepresioaren bidez edo eta eskaintza ekonomiko batzuren bidez konpondu nahi izan da; bestea, salmentarako akordio batzuren bidez. Baina azkenik, bai baterako eta bai besterako bideak okerrak agertu dira; irtenbiderik gabeak. Eta bi arazoak oso lotuta daudela ikusi da: ezin daitezkeela bereizirik bideratu eta konpondu.

Europa batu demokrata eta liberalak, ekonomiazko akordioetara iristeko eta Europako herriartera sartzeko, demokrazia eskatu dio Espainiari, nahi izanik ere, ez dago osorik bereizterik Europaren ekonomiazko eta politikazko batasuna. Eta ekonomiazko batasunak politikazkora eramango baldin badu, Europa demokratik ez dauka diktadurarik bere barnean onhartzetik. Espainiak azkenik onhartu egin behar izan du bere Europarekiko arazoa politikoa zuela, eta demokrazia-rako bideak urratzen hasi dela dirudi.

Baina Europaren batasunaren arazoa politikaren alorrean ipintzen bada, derrigorrez Estatu barneko eta Europa osoko Herrien (eskualdeen?) arazoa politikaren mailara ekarri beharra dago, eta ez ordenu publikoaren mugetara baztertu. Horregatik, beharbada, Espainiako Herrien arazoari beronen izenez deitzen hasi zaio orain: hau da, politikaren izenez. Europarekiko eta barruko Herriekikoa, biak, politik arazoak direlarik, ez dago bata bestetik bereizterik. Orduan, bien arteko lotura, bien politikotasuna eta uneko garrantzia adieraztera, Europako gizonak deitzen dira. Horixe gertatu da berriki **Europar Mugimenduaren** idazkari den Robert Van Schendel delakoarekin.

Bi aldetatik joan dira Van Schendel-en deklarazioaren

punturik nagusienak: Espainiak benetako demokrazia bat lortu behar du Europaren Batasunera sartu nahi badu; Espainiak bere barneko eskualde arazoa egoki konpondu behar du Europaren Federazioara sartu nahi badu. Federazio bezala ikusten du, hain zuzen ere, **Europar Mugimenduak** Europaren etorkizuneko batasun politikoa. Baina federazio hori ez litza-teke Estatuen artekoak bakarrik izango, eta bai eskualdeen artekoak ere, Estatu bakoitzean.

Europaren batasuna ekonomi mailan ipintzen delarik, Europako Herri txikien arazoa ekonomikoa besterik ez dela uste izan da: Estatu bakoitzak duen eskualde ekonomiko arazoa, halebata. Baina Europaren batasun bideak berak, eta batez ere, Europa Herri txikien burrukak berak nabarmen jarri du Herri horien arazoa ez dela ekonomikoa bakarrik, eta bai etniazkoa, gizartezkoa, kulturazkoa eta hizkuntzazkoa ere. Horrela, bada, arazo politikorik nagusia gertatzen ari da Herrialde txikiena, Europaren batasun bidean. Eta oraingo Estatuak ez dira gauza Europaren batasun politikoa egiteko, Herri txikiak Herri bezala hartzen ez baldin badituzte, eskualde soiltzat hartzen dituzten bitartean.

Federalismoak politik mailan jarri nahi luke benetan Europaren batasuna eta Europako Herri txikiena ere. Baina oraindik ere, Estatu mugak zaindu nahi ditu, Herrien puskatzaileak direla konturatu gabe. Estatu barnean ere federalismo bidetik jo nahi luke, baina Herriak zatikatuta dauden bitartean, Estatu zentralistaren eskualde hutsak besterik ez direla izango ez dira konturatzen nonbait federalista zaharrok eta berriok. Gure artean ere honelako federalismo batetatik burrukatu nahi dutela dirudi, azken aldi honetan. Euzkadiko Alderdi komunistak eta "beronen" Euzkadiko Batzar Demokratikoak, alde batetik, eta Estatutu zaharraren atzetik dabil-tzarrak ere bai, bestetik. Guztiok Madriletik edo Parisetik ikusi, aztertu eta konpondu nahi dituztela dirudi Euskal Herriko arazoak eta beronen etorkizuna.

Europa zaharra Herri zahar eta berriago askok osatua da, eta Euskal Herria horien arteko bat da. Europaren batasun politikoa egingo bada, Herri guztiok kontutan eduki beharko ditu: guzti hauk bihurtuko dira Europa berriaren zentruak, eta ez oraingo Estatuak. Euskal Herria Europako Herria da, eta gure arazoa konpondu eta gure Europarako bidea urratu, geure Herriaren osotasuna onhartuaz eta geure Herriatik bertatik egingo dugu; Herri honen erdigunetik abiatuz, eta ez Madriletik edo Parisetik.

Paulo Agirrebaltzategi

GALERIA DEL LIBRO

José Angel de Zaballa

Liburudenda
Euskal liburuak

EUSKAL LIBURU AZOKA

EUSKARAZ EGITEN DA

Ercilla, 35 - Tel. 43 83 99 - B I L B O - 1 1